

СПЕЦИФИКА ПРИ ОПОВЕСТЯВАНЕТО НА СЕГМЕНТНАТА ИНФОРМАЦИЯ

Гл. ас. д-р Гергана Цончева-Петкова, gergana.thoncheva@ue-varna.bg
Катедра „Счетоводна отчетност“
Икономически университет Варна

Резюме: Целта на настоящата статия е да се открият основните проблемни области при оповестяването на сегментната информация от транснационалните компании. При тях е характерна широката диверсификация, която е свързана с функциониране едновременно в различни икономически сфери и в различни географски области, а това обуславя и актуалността на темата. Това от своя страна поражда необходимостта от адекватна счетоводна информация, която представя дейността по отделни съставни сегменти. При разработването на статията са използвани методите на анализ, синтез и сравнение. С ускоряването на глобализационните процеси се увеличава и броят на организациите, които оперират в различни географски области и икономически сфери. Разнообразието от дейности, които те извършват се характеризира с различни рискове, възможности за растеж и норми на възвръщаемост, а за да могат те от своя страна да се оценяват и анализират е необходимо да се представя дейността им по сегменти. В резултат на това проучване се открояват няколко основни момента при оповестяването на сегментната информация в последните години от транснационалните компании, а именно: предоставя се възможност на външните потребители да получат по-пълна представа за дейността им; предоставянето на информация за различните видове бизнес дейности/сегменти и различните икономически среди спомага за по-доброто разбиране и последващо оценяване на дадена компания; дава се възможност за един по-задълбочен анализ на миналото развитие на предприятието и др.

Ключови думи: оперативен сегмент, МСФО 8 Оперативни сегменти, ASC 280 Отчитане по сегменти, вертикално интегрирана дейност, управленски подход

JEL: M41

DOI: <https://doi.org/10.58861/tae.di.2023.4.01>

SPECIFICITY IN DISCLOSURE OF SEGMENT INFORMATION

Head Assistant Professor, PhD Gerganta Tsoncheva-Petkova,
gergana.thoncheva@ue-varna.bg

Accounting Department
University of Economics-Varna, Bulgaria

Abstract: The aim of this study is to highlight the main problem areas in the disclosure of segment information by transnational companies. In them is characteristic the broad diversification that is associated with operating simultaneously in different economic spheres and in different geographical areas, and

this determines the relevance of the topic. This in turn gives rise to the need for adequate accounting information that presents activity by individual component segments. In the development of the article the methods of analysis, synthesis and comparison. As globalisation processes accelerate, the number of organisations operating in different geographies and economic areas. The variety of activities they carry out are characterised by different risks, opportunities for growth and rates of return, and in order to be able to evaluate and analyse these necessary to present their activity by segment. As a result of this study, the following stand out several key points in the disclosure of segment information in recent years by transnational companies, namely: providing the opportunity for external users to get a fuller picture of their activities; the provision of information on different types of business activities/segments and different economic environments helps to better understand and subsequent valuation of a company; allows for a deeper analysis of the the past development of the enterprise, etc.

Key words: operating segment, IFRS 8 Operating segments, ASC 280 Segment reporting, vertically integrated activity, management approach

JEL: M41

DOI: <https://doi.org/10.58861/tae.di.2023.4.01>

СПЕЦИФИКА ПРИ ОПОВЕСТЯВАНЕТО НА СЕГМЕНТНАТА ИНФОРМАЦИЯ

Гл. ас. д-р Гергана Цончева-Петкова, gergana.thoncheva@ue-varna.bg

Катедра „Счетоводна отчетност“

Икономически университет Варна

Въведение

Отчитането на бизнес сегментите предлага пълна картина на дейността на компанията за акционерите, висшето ръководство, инвеститори, анализатори, кредитори, контрагенти и др., което може да бъде важно за вземането на икономически обосновани решения. От гледна точка на акционерите и ръководството на предприятието оповестяването на информация за оперативните сегменти може да им помогне да получат по-пълна представа за дейността им, добавя подробна перспектива, която е от решаващо значение за вземането на решения от висшето ръководство. Именно затова целта на настоящата статия е да се открият основните проблемни области при оповестяването на сегментната информация от транснационалните компании, а обект на изследване са нормативните изисквания за оповестяване съгласно МСФО 8 „Оперативни сегменти“ и Американския счетоводен стандарт ASC 280 „Отчитане по сегменти“. За постигане на така формулираната цел са поставени и следните задачи:

- да се коментира обхвата на приложимите счетоводни стандарти – МСФО 8 „Оперативни сегменти“ и ASC 280 „Отчитане по сегменти“ и по-конкретно техните допирни точки и различия;
- да се акцентира върху ролята на Съвета по международни счетоводни стандарти и Съвета по финансови счетоводни стандарти за постигането на пълно съгласие по отношение на сегментното отчитане;
- да се посочат основните характеристики за определяне на даден компонент като оперативен сегмент;
- да се разграничат основните понятия „оперативен сегмент“ и „сегмент на отчитане“;
- да се изяснят критериите за обединяване на сегментите;
- да се открият основните проблемни области при сегментното отчитане;

Оповестяването на финансова информация по сегменти се счита за една от критичните/проблемните области, която постоянно е във фокуса на вниманието на регулаторните органи, съставителите на финансовите отчети и техните потребители. Именно в отговор на все по-нарастващите нужди от информация за отделните видове дейности, които компаниите осъществяват, техните операции в различни географски точки, регулаторните органи в някои страни непрекъснато повишават изискванията си по отношение на оповестяваната сегментна информация (Цончева-Миланова, Петрова, Начкова, Иванова, Тодоров, 2018, стр.383).

Първият международен стандарт, който регламентира отчитането по сегменти е Международен счетоводен стандарт (МСС) 14- “Отчитане на финансова информация по сегменти“. Действащият в момента Международен счетоводен стандарт за финансово отчитане (МСФО) 8 - “Оперативни сегменти”(Commission Regulation (EC) No 1126/2008 of 3 November 2008

adopting certain international accounting standards in accordance with Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council, 2023), замени МСС 14- “Отчитане на финансова информация по сегменти”.

1. Обхват на МСФО 8 Оперативни сегменти и Codification of Accounting Standards ASC 280- Отчитане по сегменти

Съветът по международни счетоводни стандарти (IASB) и Съветът по финансови счетоводни стандарти (FASB), които са независими органи от частния сектор и работят за разработването и прилагането на стандарти за финансова отчетност за публични компании са постигнали сближаване на своите насоки за сегментите на отчитане през 2009 г., с малки изключения, а именно (Chaudhry, Coetsee, Bakker, Yeung, McIlwaine, Fuller, Rands, Varughese, & Merwe, 2016, p.384):

- Подобно на МСФО, Общоприетите счетоводни принципи на САЩ изискват предприятието да предостави оценка на активите, които ръководителят, вземащ главните оперативни решения, ползва при оценяването на резултатите на сегмента. Това включва разходи за дълготрайни активи (някои са изключени). Общоприетите счетоводни принципи на САЩ изключват репутацията, а МСФО не я изключват.
- Общоприетите счетоводни принципи на САЩ не изискват оповестяване на оценката за сегментните пасиви, ако такава оценка се предоставя редовно на ръководителя, вземащ главните оперативни решения.
- Общоприетите счетоводни принципи на САЩ предоставят конкретни насоки за определяне на оперативните насоки при определени обстоятелства (например инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал, определени корпоративни подразделения и подразделения, които нямат средства, отпуснати за целите на вътрешното отчитане) и др.

Съгласно Регламент (ЕО) № 1126/2008 (Commission Regulation (EC) No 1126/2008, 2023) на Комисията приет на 3 ноември 2008 година предприятията прилагат настоящия МСФО 8 - Оперативни сегменти в своите годишни финансови отчети за периоди, започващи на или след 1 януари 2009 г. По-ранното му прилагане е разрешено. Ако предприятието прилага настоящия МСФО в своите финансови отчети за период преди 1 януари 2009 г., то оповестява този факт (IFRS 8 Operating Segments, 2009). От своя страна Съветът по финансови счетоводни стандарти (FASB) определя счетоводните стандарти за отчитане на бизнес сегментите. Американският счетоводен стандарт ASC 280 „Отчитане по сегменти“ изисква всички сегменти от бизнеса на компанията да са в съответствие с отчетната структура на компанията (Financial reporting developments. A comprehensive guide. Segment reporting. Accounting Standards Codification 280, 2023). Основната цел на действащия МСФО 8 и на ASC 280 – Отчитане по сегменти е предприятието да оповестява информация, която от своя страна да позволи на ползвателите на неговите финансови отчети да оценят естеството и финансовите резултати на бизнес дейностите, които то предприема и икономическата среда, в която оперира. Те се прилагат за:

1. “отделните или индивидуалните финансови отчети на предприятие:

- чийто дългови или капиталови инструменти се търгуват на публичен пазар (вътрешна или чуждестранна фондова борса или извънборсов пазар, включително местни и регионални пазари), [или
 - което подава или е в процес на подаване на своите финансови отчети пред комисия по ценни книжа или друга регулаторна организация за целите на издаване на какъвто и да било клас инструменти на публичния пазар;” и
2. “консолидираните финансови отчети на група с предприятие майка:
- чиито дългови или капиталови инструменти се търгуват на публичен пазар (национални или международни фондови борси или извънборсови пазари, както местни, така и регионални пазари); или
 - което регистрира или е в процес на регистриране на своите финансови отчети пред комисия по ценни книжа или друг регулаторен орган с цел емитиране на какъвто и да е клас инструменти на публичния пазар.”

Ако предприятие, за което не се изисква да прилага настоящия МСФО 8 - Оперативни сегменти и ASC 280 – Отчитане по сегменти, избере да оповести информация за сегменти, която не е в съответствие с тях, то не описва информацията като сегментна информация. Ако финансовият отчет съдържа както консолидираните финансови отчети на предприятието майка, което е в обхвата на настоящите стандарти, така и отделните финансови отчети на предприятието майка, сегментната информация се изисква само в консолидираните финансови отчети (Chaudhry, et al., 2016, p.386).

Както вече посочихме, Съветът по международни счетоводни стандарти (IASB) и Съветът по финансови счетоводни стандарти (FASB) са постигнали сближаване на своите насоки за сегментите на отчитане (МСФО 8 и ASC 280) през 2009 г. и използват „*управленски подход*“ за идентифициране на оперативни сегменти, което означава, че оперативните сегменти на предприятието до голяма степен се основават на начина на управление на бизнеса (Илиева, 2017, стр.12). При този подход даден компонент може да се определи като оперативен сегмент, ако се изпълнят следните три характеристики:

Таблица 1. Характеристики за определяне на даден компонент като оперативен сегмент

Компонент на предприятие може да се определи като оперативен сегмент само ако:		
компонентът взема участие в бизнес дейност, от която се признават приходи и правят разходи;	има отделна информация за компонента;	резултатите на компонента се проверяват регулярно от ръководителя, вземащ главните оперативни решения, който е пряко отговорен за разпределянето на ресурсите и ефективността на предприятието

Източник: U.S. GAAP Codification of Accounting Standards Codification Topic 280: Segment Reporting (280-10-50-1)

Тук е добре да се уточни, че има разлика между *оперативен сегмент* и *сегмент на отчитане*, като последният се идентифицира в резултат на обединяване на два или повече от тези сегменти, в съответствие с критериите за обединяване.

Приложимите счетоводни стандарти не изключват възможността даден оперативен сегмент да се занимава с бизнес дейности, от които в бъдеще ще реализира приходи, например, операциите по създаване на предприятие могат да бъдат оперативен сегмент преди да печелят приходи. Необходимо е да се идентифицират оперативните сегменти на базата на вътрешни отчети, които редовно се преглеждат от ръководителя, който взема главните оперативни решения¹, а целта е да се разпределят правилно ресурсите и да се оцени ефективността им. Трябва да се отбележи, че не всяка част от предприятието може да бъде оперативен сегмент. Например, предприятие „X“ има филиал в друга държава и този филиал не реализира приходи или реализираните приходи са незначителни или дори инцидентни, то не може да се отчете като оперативен сегмент. За целите на настоящите стандарти МСФО 8 - Оперативни сегменти и ASC 280-10- Отчитане по сегменти, плановете на предприятието за доходи след напускане не са оперативни сегменти. Когато всички приходи и разходи на сегмента са получени от вътрешногрупови сделки, тези сегменти могат да се класифицират като оперативни сегменти. Такава ситуация може да възникне при **вертикално интегрирана дейност** (Chaudhry, et al., 2016). От своя страна тези дейности са структури, които съчетават много или всички производствени процеси и процесите на продажби в рамките на едно предприятие.

За голяма част от предприятията посочените по-горе три характеристики на оперативните сегменти ясно определят техните оперативни сегменти. Възможно е обаче предприятието да съставя отчети, в които неговите бизнес дейности са представени по различни начини (например при така нар. матрична организационна структура). Ако ръководителят, вземащ главните оперативни решения, използва повече от един комплект сегментна информация, други фактори може да идентифицират една-единствена съвкупност от компоненти като съставляваща оперативните сегменти на предприятието, включително естеството на бизнес дейностите на всеки компонент, наличието на ръководители, отговарящи за тях, и информацията, представена на съвета на директорите. Всяко такова решение поражда необходимостта то да бъде документирано/документално обосновано и да бъде поддържано във времето, тъй като това ще гарантира точността при оповестяването.

В голяма част от транснационалните компании оперативният сегмент има ръководител на сегмента, който от своя страна е пряко отговорен пред ръководителя, вземащ главните оперативни решения и поддържа постоянна връзка с него, като по този начин се обсъждат оперативните дейности, финансовите резултати, прогнозите и плановете за сегмента. Допустимо е един ръководител да бъде сегментен ръководител за повече от един оперативен сегмент, ако това е необходимо. Ако характеристиките се прилагат към повече от една съвкупност от компоненти на организацията, но има само една-

¹ Ръководител, вземащ главните оперативни решения – всеки ръководител идентифицира функция, а не е задължително мениджър на конкретна длъжност. Тук става въпрос за функция по разпределяне на ресурсите и последващо оценяване работата на оперативните сегменти на дадено предприятие.

единствена съвкупност, за която се търси отговорност от сегментните ръководители, то тази съвкупност от компоненти представлява оперативните сегменти.

Необходимо е предприятията да оповестяват информация за продуктите и услугите, които произвеждат и реализират в различните географски райони, тъй като това ще бъде от голяма полза в следните насоки:

- Правилно разпределяне на ресурсите – предоставянето на сегментна информация на външните потребители би повлияло положително върху разпределянето на ограничените ресурси в дадена икономика и да се увеличи ефективността на управлението. Недостигът или дори липсата на такава информация може да доведе до несигурност на инвестиционния пазар.
- Инвестиционни решения и кредитиране – оповестяването на сегментна информация неизменно се свързва и с повишаване на инвестиционния интерес и кредитирането.
- Влияние върху цените на акциите – оповестяването на сегментна информация до известна степен би могло да окаже влияние върху цените на акциите на предприятието. Възможно е оповестяването на печалбата от сегмента да окаже влияние върху очакваната възвръщаемост, цената на капитала и риска.

След като бъдат идентифицирани оперативните сегменти е необходимо да се посочат критериите за обединяване на сегментите, за да се определи дали някой от тях трябва да бъде комбиниран или разгледан като отделен такъв. Критериите за обобщаване/комбиниране на оперативните сегменти се свеждат до следните (Handbook: Segment reporting. KPMG, 2021):

1. Те са сходни в поне три от посочените общо пет области: - *същност на продуктите или услугите; методи за разпространение на продуктите или услугите; вид клиент; производствени процеси; и същност на нормативната уредба.*
2. Имат сходни икономически характеристики.
3. Обединяването им е в съответствие с целта и основните принципи посочени в МСФО 8 и ACS 280-10.

След като се установи кои оперативни сегменти могат да бъдат обобщени, всеки един от следните количествени прагове трябва да бъде изпълнен при определяне на сегментите на отчитане (виж. фиг. 1):

Фигура 1. Количествени прагове при отчитане на сегментите като оперативни

Източник: IFRS Operating segments and ASC 280 Segment Reporting

Сегментите на отчитане не бива да бъдат прекалено много, но няма точно определена граница в приложимите стандарти, като това е оставено за преценка от самото предприятие. От практически аспект би следвало, ако броят на сегментите на отчитане надхвърли 10, предприятието да обмисли дали не е достигната тази граница (Бонев, 2021, стр. 5).

2. Оповестяване на информацията за оперативните сегменти

След като бяха анализирани основните характеристики за определяне на даден компонент като оперативен сегмент и критериите за обединяване на сегментите е необходимо да се представят основните моменти при оповестяването на сегментната информация.

Съгласно действащите счетоводни стандарти за отчитане на оперативните сегменти (МСФО 8 и ASC 280) предприятието оповестява информация, за да позволи на потребителите на неговите финансови отчети да оценят естеството и финансовите резултати на бизнес дейностите, които то е предприело, и икономическите среди, в които оперира. Необходимо е предприятието да оповестява следното за всеки период, за който се представя отчет за всеобхватния доход:

1. обща информация, както следва:

- „факторите, използвани за идентифициране сегментите на отчитане на предприятието, включително базата на организация (например, дали ръководството е избрало да организира предприятието според различията в продуктите и услугите, географските области, регулаторната среда или комбинация от фактори и дали оперативните сегменти са обединени)“, и

- „видовете продукти и услуги, от които всеки сегмент на отчитане извлича своите приходи“.
2. **„информацията относно отчетената печалба или загуба на сегмента, включително определени приходи и разходи, включени в отчетената печалба или загуба на сегмента, активите на сегмента, пасивите на сегмента и базата за оценяване (IFRS Operating segments paragraph 23-27)“:**
- „сумата на инвестициите в асоциирани и съвместни предприятия, отчетени по метода на собствения капитал;
 - сумите на придобиванията на нетекущи активи, различни от финансови инструменти, активи по отсрочени данъци, активи по доходи след напускане и права, произтичащи от застрахователни договори;
 - сумата на инвестициите в асоциирани и съвместни предприятия, отчетени по метода на собствения капитал;
 - сумите от добавки към нетекущи активи, различни от финансови инструменти, активи с отсрочен данък, нетни активи по план с дефинирани доходи и права, произтичащи от застрахователни договори.“

Всяко предприятие е длъжно да предоставя обяснение на оценките на печалбата или загубата на сегмента, активите на сегмента и пасивите на сегмента за всеки сегмент на отчитане, както следва:

- „счетоводната база за всякакви сделки между сегменти на отчитане;
 - естеството на всякакви разлики между оценките на печалбите или загубите на сегментите на отчитане и печалбата или загубата на предприятието преди разходите или приходите от данъци върху дохода и преустановените дейности;
 - естеството на каквито и да било разлики между оценките на активите на сегментите на отчитане и активите на предприятието;
 - естеството на каквито и да било разлики между оценките на пасивите на сегментите на отчитане и пасивите на предприятието;
 - естеството на каквито и да било промени от предходни периоди в методите за оценяване, използвани за определяне на отчетената печалба или загуба на сегмента, и ефекта, ако има такъв, на тези промени върху оценката на печалбата или загубата на сегмента;
 - естеството и ефекта на каквито и да било асиметрични разпределения към сегментите на отчитане.“
3. **„равнения на общите суми на приходите на сегмента, отчетената печалба или загуба на сегмента, активите на сегмента, пасивите на сегмента и други съществени позиции на сегмента с кореспондиращите им суми на предприятието. Изискват се изравнявания на сумите в отчета за финансовото състояние на отчетните сегменти към сумите в отчета за финансовото състояние на предприятието към всяка дата, на която се представя отчет за финансовото състояние.“**

Съгласно действащите стандарти за сегментно отчитане, „ако на едно предприятие му се наложи да промени структурата на своята вътрешна организация по начин, който до някаква степен предизвика промяна в състава на сегментите му на отчитане, то кореспондиращата информация за по-ранните периоди, включително междинни периоди се преизчислява.“

Съгласно МСФО 8 – Оперативни сегменти и ASC 280 – Отчитане по сегменти (Financial reporting developments, Segment reporting. Accounting Standards Codification 280, 2022) се „налага и оповестяване на определени данни на ниво предприятие, като тези оповестявания се изискват независимо от това дали предприятието има оповестявания на множество отчетни сегменти“.

Таблица 2. Оповестяване на сегментна информация относно продукти и услуги, географски области и клиенти

	Оповестяване:
Информация относно продукти и услуги	Предприятието е задължено да отчита своите приходи от външни клиенти за всеки продукт и услуга или всяка група от сходни продукти и услуги, като тези суми се основават на финансовата информация, използвана за изработването на финансовите отчети на предприятието.
Информация относно географски области	Приложимите счетоводни стандарти изискват „предприятието да отчита следната географска информация, освен когато необходимата информация не е налице и разходите за разработването биха били прекомерни: <ul style="list-style-type: none"> • приходи от външни клиенти, които са причислени към страната на седалището на предприятието и причислени към всички чужди страни като обща сума, от които предприятието получава приходи.“ Допустимо е, ако приходите от външни клиенти, причислени към една отделна чужда страна, са съществени, то тези приходи да се оповестяват отделно, като предприятието трябва да оповести базата за причисляване на приходите от външни клиенти към отделни страни. • нетекущите активи, които са различни от финансови инструменти, активи по отсрочени данъци, активи по доходи след напускане и права, произтичащи от застрахователни договори, намиращи се в страната на седалището на предприятието, и/или намиращи се във всички чужди страни като обща сума, в които предприятието държи активи. Ако активите в една отделна чужда страна са съществени, тези активи се оповестяват отделно.
Информация относно важни клиенти	Съгласно Регламент (ЕО) № 632/2010, ОВ L 186, 20.07.2010 „всяко предприятие предоставя информация относно степента, до която разчита на своите важни клиенти. Ако предприятие регистрира приходи от сделки с един отделен външен клиент, които възлизат на 10 % или повече от приходите на предприятието, то оповестява този факт, общата сума на приходите от всеки такъв клиент и идентичността на сегмента или сегментите, отчитащи приходите“ (Schedule of Segment Reporting Information, US GAAP Disclosure List, 2022)

Източник: Schedule of Segment Reporting Information, US GAAP Disclosure List, 2022)

От направените проучвания се открояват няколко проблемни области при сегментното отчитане (Mishra, 2022):

- **Базата на сегментиране** – тук ключов проблем е разделянето на предприятието на отделни сегменти на отчитане. Самото идентифициране на сегментите също е трудно, а приложимите счетоводни стандарти позволяват да се създават сегменти по различни начини, а именно на база пазар, продукт, услуги, клиенти, географски район и др., като всяка база има специфика и това допълнително може да създаде проблем при отчитането на сегментите.
- **Разпределяне на разходите** – една немалка част от предприятията търгуват с много повече от един продукт, услуга или клиенти. Тук вероятността да има разходи, които да са общи за повече от един продукт, услуга или клиент е голяма. Тези разходи могат да имат различен произход, а тяхното разпределение е основен проблем при сегментното отчитане. Това обаче не изключва и възможността една част от разходите да могат да се разпределят на разумна база (например основни производствени разходи). Транснационалните компании отчитат сериозен проблем с отчитането на корпоративните разходи. Много малко са предприятията, които отчитат и оповестяват отделно корпоративни разходи.
- **Представяне на разходите за оповестяване** – неизменна част от сегментното отчитане са и разходите за оповестяването на тази информация. Известен факт е, че предоставянето на всякакъв вид допълнителна информация води до увеличаване на разходите за всички предприятия – събиране, обработване и оповестяване. Не бива разходите за оповестяване да надвишават ползите от оповестяването.
- **Съображения от страна на управленските органи** – тъй като липсват ясни регулаторни правила/разпоредби, доброволното оповестяване на допълнителна информация за сегментите ще бъде възприето положително от ръководството на предприятието, само ако това би увеличило стойността на предприятието на международния пазар. Оповестяването на информация на печелившите сегменти би могло да привлече конкурентите и инвеститорите, а информацията за губещите сегменти би довела до вземането на решение от страната на ръководството да ги продаде, а тук да увеличи печалбата си.
- **Сделки между сегментите** – с ускоряването на глобализационните процеси и диверсификация едно предприятие може да има повече от една междусегментна транзакция/сделка. Трябва да имаме предвид, че при такива междусегментни сделки се формират различни цени, а това води от своя страна до отчитането на различни финансови резултати.
- **Проблем при предоставянето на данни** – трудност, а понякога и невъзможност за предоставяне на данни, които са свързани със сегментното отчитане. Този проблем се отнася до разкриването на дадена информация за сегмента, например: данните за междусегментните продажби.
- **Съпоставимост на оповестените данни** – проблемът тук е, че сегментите в различните предприятия могат да бъдат идентифицирани по различни начини. Третирането на междусегментните сделки може да се

различава, а оттук и общите разходи могат да бъдат разпределени на различни бази.

- **Надеждност на данните** - оповестяваните данни за сегментите са обект на критики, тъй като се смята, че не са достатъчно надеждно изготвени. Тук проблемът произтича от трудността да се идентифицира правилно сегмента, разпределянето на общопроизводствените разходи и сделките между сегментните - трансферното ценообразуване. Когато говорим за „надеждност“ не бива да се ограничаваме само до надеждността на сегментното отчитане, същото се отнася и за надеждността при изготвянето на финансовите отчети. За повишаване надеждността на информацията на сегментите голямо значение има разкриването на „слабите“ места в производството на информацията, които водят до намаляване надеждността, и разработването на мерки за тяхното отстраняване.

Заклучение

За да бъде полезна сегментната информация за потребителите на финансовите отчети е необходимо тя да отговаря на няколко характеристики. На първо място тя трябва да бъде надеждна, а това се изразява в способността на предприятието да запази специфичните характеристики в продължение на определен период от време. От своя страна, за повишаване надеждността на информацията е от основно значение разкриването на „слабите“ места в производството на информацията, които водят до намаляване надеждността, и разработването на мерки за тяхното отстраняване. Освен да бъде надеждна оповестената сегментна информация е необходимо да бъде и уместна, т.е. да оказва влияние върху вземането на икономически решения от потребителите, като им помага да оценят минали, настоящи или бъдещи събития и като потвърждава или коригира техни предишни оценки. От важно значение е информацията по сегменти да осигурява възможност за разработване на прогнози (Tsoncheva-Milanova, 2018, стр.390). На следващо място сегментната информация трябва да бъде и съпоставима/сравнима. Съпоставимостта е залегната в голяма част от счетоводната нормативна уредба, като в Международен счетоводен стандарт 1 „Представяне на финансови отчети“ е посочено, че „сравнителната информация се включва в текстови и описателен вид, когато това е уместно и необходимо за по-доброто разбиране на финансовите отчети за текущия период“. Възможността да се сравни сегментната информация на едно и също предприятие, отнасяща се до различни периоди от време, или данни за едно предприятие с тези на друго е много важна за потребителите на финансовите отчети.

В резултат на това проучване се открояват няколко основни момента при оповестяването на сегментната информация в последните години от транснационалните компании, а именно:

- предоставя се възможност на външните потребители да получат по-пълна представа за дейността им;
- дава се възможност за един по-задълбочен анализ на миналото развитие на предприятието;

- изграждане на правилни преценки относно това в каква степен отделните видове дейности са допринесли за постигнатите от предприятието резултати (Илиева, 2017, стр.13);
- предоставянето на информация за различните видове бизнес дейности и различните икономически среди, в които оперира транснационалната компания, а това от своя страна спомага за по-доброто разбиране и последващо оценяване на дадена компания;
- по-прецизно анализиране на бъдещите перспективи на конкретната компания и разбиране на бизнеса като цяло;
- вземат се по-навременни и правилни решения.

Използвани източници

1. Бонев, Ж., (2021). *Отчитане и оповестяване на информация за оперативни сегменти (МСФО 8)*. Актив- Счетоводна матрица, 2, 4-6
2. Илиева, К.. (2017). *Проблеми при прилагането на МСФО 8 Оперативни сегменти и необходимост от внасяне на подобрения*". Актив- Счетоводна матрица, юли-август 2017, 12-13
3. Цончева-Миланова, Е., Петрова, Д., Начкова, М., Иванова, Р., Тодоров, Л. (2018). *Финансово-счетоводен мениджмънт*. София: Издателски комплекс – УНСС, 383-392
4. Chaudhry, A., Coetsee, D., Bakker, E., Yeung, P, McIlwaine, S., Fuller, G., Rands, E., Varughese, S., & Merwe, M., (2016). *“IAS / IFRS - International Accounting and Financial Reporting Standards - Comments and Appendices ”*. Sofia: VIVID RICE Publishing House, p. 838, 844
5. Schedule of Segment Reporting Information, US GAAP Disclosure List. Retrieved from <http://www-readyratios-com>, 24/04/2022.
6. Commission Regulation (EC) No 1126/2008 of 3 November 2008 adopting certain international accounting standards in accordance with Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/> 20/04/22
7. Handbook: Segment reporting. KPMG, *Latest edition: Our comprehensive guide to ASC 280, Segment Reporting – with analysis, Q&As and examples*. 2021. pp.24-48. Retrieved from <https://frv.kpmg.us/reference-library/2021/handbook-segment-reporting.html/2021/20/04/22>
8. Financial reporting developments. A comprehensive guide. Segment reporting. Accounting Standards Codification 280 (pdf), (2022). Retrieved from <https://www.ey.com/09/05/22>
9. IFRS 8 Operating Segments (pdf), (2008). Retrieved from <https://www.iasplus.com/01/05/22>
10. Mishra, S., 2022. *Top 7 problems of Segment Reporting/Financial Analysis*. Retrieved from <https://www.yourarticlelibrary.com/accounting/segment-reporting/problems-segment-reporting/top-7-problems-of-segment-reporting-financial-analysis/675982022>

